

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 29.4.2022
COM(2022) 202 final

2022/0144 (NLE)

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om den ståndpunkt som ska intas på Europeiska unionens vägnar i kontrollkommittén för hamnstatskontroll inom ramen för samförståndsavtalet om hamnstatskontroll (Paris MOU) vad gäller Ryska federationens medlemskap i organisationen

MOTIVERING

1. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

EU:s system för hamnstatskontroll fastställs i direktiv 2009/16/EG (i dess ändrade lydelse). Hamnstatskontrollen i unionen bygger på strukturen i samförståndsavtalet om hamnstatskontroll (*Paris MOU*), som har funnits sedan 1982. Direktiv 2009/16/EG (i dess ändrade lydelse) innehåller de förfaranden och verktyg som ingår i Paris MOU. Alla EU:s kustmedlemsstater liksom Kanada, Island, Norge, Ryska federationen och Förenade kungariket deltar i Paris MOU. Europeiska unionen är inte medlem i Paris MOU.

För att hamnstatskontrollen i unionen ska kunna fungera måste ett visst antal beslut fattas varje år inom ramen för Paris MOU. Dessa beslut fattas i samförstånd vid årsmötet i kontrollkommittén för hamnstatskontroll (PSCC) i maj varje år. Med stöd av direktiv 2009/16/EG blir beslut som fattas av berörd behörig myndighet inom ramen för Paris MOU bindande för EU:s medlemsstater.

Enligt artikel 218.9 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt måste rådet på förslag av kommissionen anta beslut om fastställande av den ståndpunkt som på unionens vägnar ska intas i internationella organisationer som Paris MOU, om organisationerna ska anta akter med rättslig verkan.

Efter Ryska federationens invasion av Ukraina mottog Paris MOU:s sekretariat den 14 mars 2022 en skrivelse från Ukrainas infrastrukturminister Oleksandr Kubrakov. I skrivelsen uppmanas Paris MOU i) att inte otillbörligen kvarhålla fartyg som för ukrainsk flagg efter hamnstatskontrollinspektioner, ii) att utesluta Ryska federationen från Paris MOU och iii) att inte erkänna certifikat som utfärdats på uppdrag av Ryska federationens sjöfartsförvaltning.

När det gäller den första begäran om att inte otillbörligen kvarhålla ukrainska fartyg utfärdade Paris MOU den 2 mars 2022 PSCircular 101 (Vägledning om återsändande av sjöfolk på grund av situationen i Ukraina) som behandlar denna fråga. PSCircular 101 informerar medlemsmyndigheterna om att det finns ett behov av flexibilitet under de rådande omständigheterna, även när det gäller återsändande av sjöfolk, 2006 års sjöarbetskonvention, certifikat som utfärdats enligt den internationella konventionen angående normer för sjöfolks utbildning, certifiering och vakthållning från 1978 samt läkarintyg. Om utvecklingen gör det nödvändigt kan Paris MOU överväga ytterligare justeringar av PSCircular 101.

När det gäller begäran om Ryska federationens medlemskap i Paris MOU bör det noteras att Ryska federationen har uteslutits från åtkomst till och användning av Thetis, den mekanism för målinriktning av hamnstatskontroll tillika inspektionsdatabas som föreskrivs i artikel 24 i direktiv 2009/16/EG. Detta innebär att Ryska federationens deltagande i Paris MOU-arbetet redan har begränsats kraftigt, och utan åtkomst till den databasen kan Ryska federationen inte fullgöra sina skyldigheter enligt Paris MOU eller bidra till arbetet inom ramen för Paris MOU.

Även om det råder samförstånd bland EU:s medlemsstater om att åtgärder bör vidtas mot Ryska federationen innehåller varken samförståndsavtalet eller någon av de politiska instruktionerna några förfaranden eller mekanismer för att avlägsna medlemmar från Paris MOU. Utöver uteslutning har de medlemmar som har uttryckt en åsikt angett att de föredrar att tills vidare upphäva medlemskapet. Den omedelbara rättsliga effekten skulle vara liknande som vid uteslutning, men detta är mindre permanent. Ett tillfälligt upphävande skulle göra det möjligt att ytterligare överväga behovet av fullständig uteslutning från Paris MOU och det skulle kunna dras tillbaka om omständigheterna förändras. Samförståndsavtalet har dock inga bestämmelser om upphävande av medlemskap heller.

Ordföranden för Paris MOU har föreslagit att ett skriftligt förfarande för Paris MOU ska genomföras för att besluta om tillfälligt upphävande av Ryska federationens medlemskap före det årliga mötet i kommittén för hamnstatskontroll (PSCC55) som planeras äga rum den 16–20 maj 2022. Detta för att denna känsliga fråga inte ska överskugga PSCC55-mötet.

2. DEN STÅNDPUNKT SOM SKA INTAS PÅ UNIONENS VÄGNAR

Med tanke på situationens allvar är det lämpligt att i) godkänna tillvägagångssättet i punkt 5 i dokument PSCC55/11.1 att inte otillbörligen kvarhålla fartyg som för ukrainsk flagg efter hamnstatskontrollinspektioner, ii) tillfälligt upphäva Ryska federationens medlemskap i Paris MOU som svar på Rysslands provocerade och oerättigade invasion av Ukraina i enlighet med artikel 62.3 i Wienkonventionen om traktaträtten, iii) godkänna tillvägagångssättet i punkt 7 i dokument PSCC55/11.1 vad gäller att återkalla erkännandet av föreskrivna certifikat utfärdade av Ryska federationen.

Den bifogade texten är ett förslag till unionens ståndpunkt enligt artikel 218.9 i EUF-fördraget som sedan ska antas av rådet. Avsikten är att godkänna det tillvägagångssätt som anges i Paris MOU-dokument PSCC55/11.1. De specifika inslagen i EU:s ståndpunkt bifogas utkastet till rådets beslut som bilaga 1.

Direktiv 2009/16/EG innebär att förfaranden, verktyg och verksamheter som regleras i Paris MOU på ett ändamålsenligt sätt tas in i unionsrättens tillämpningsområde. Paris MOU omfattas därför av unionens exklusiva externa befogenhet i enlighet med sista delen av artikel 3.2 i EUF-fördraget.

3. RÄTTSLIG GRUND

Föreliggande beslut grundar sig på fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 100.2 jämförd med artikel 218.9, i vilken det föreskrivs att rådet på förslag av kommissionen ska anta ett beslut om fastställande av vilka ståndpunkter som på unionens vägnar ska intas i ett organ som inrättas genom ett avtal, om detta organ ska anta akter med rättslig verkan. Detta ska gälla den ståndpunkt som medlemsstaterna, som agerar samfällt i unionens intresse, ska inta inom ramen för Paris MOU.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/16/EG av den 23 april 2009 om hamnstatskontroll (i dess ändrade lydelse) är den rättsliga grunden för fastställande av de principer som ska uttryckas av medlemsstaterna i Paris MOU:s kontrollkommitté för hamnstatskontroll.

De akter som ska antas inom ramen för Paris MOU utgör akter med rättslig verkan. De planerade akterna har rättslig verkan eftersom de på ett avgörande sätt kan påverka innehållet i EU:s lagstiftning, nämligen direktiv 2009/16/EG. Detta beror på att direktiv 2009/16/EG innebär att förfaranden, verktyg och verksamheter som regleras i Paris MOU på ett ändamålsenligt sätt tas in i unionsrättens tillämpningsområde. Dessutom är det tillfälliga upphävandet av Ryska federationens medlemskap i Paris MOU en organisatorisk handling som påverkar det sätt på vilket beslut fattas inom ramen för Paris MOU.

De planerade akterna varken kompletterar eller ändrar avtalets institutionella ram. Den förfarandemässiga rättsliga grunden för det föreslagna beslutet är därför artikel 218.9 i EUF-fördraget.

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om den ståndpunkt som ska intas på Europeiska unionens vägnar i kontrollkommittén för hamnstatskontroll inom ramen för samförståndsavtalet om hamnstatskontroll (Paris MOU) vad gäller Ryska federationens medlemskap i organisationen

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (*EUF-fördraget*), särskilt artikel 100.2 jämförd med artikel 218.9,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag, och
av följande skäl:

- (1) Samförståndsavtalet om hamnstatskontroll (*Paris MOU*) undertecknades i Paris den 26 januari 1982 och trädde i kraft den 1 juli 1982. Paris MOU har 27 sjöfartsförvaltningar som medlemmar (Belgien, Bulgarien, Cypern, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Förenade kungariket, Grekland, Irland, Island, Italien, Kanada, Kroatien, Lettland, Litauen, Malta, Nederländerna, Norge, Polen, Portugal, Rumänien, Ryska federationen, Slovenien, Spanien, Sverige och Tyskland). Unionen är inte medlem i Paris MOU.
- (2) I Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/16/EG¹ fastställs unionens regelverk för hamnstatskontroll och genom direktivet omformuleras och skärps den tidigare unionslagstiftning på detta område som varit i kraft sedan 1995. Unionens regelverk grundar sig på Paris MOU.
- (3) För unionens medlemsstater innebär direktiv 2009/16/EG att förfaranden, verktyg och verksamheter som regleras i Paris MOU på ett ändamålsenligt sätt tas in i unionsrättens tillämpningsområde. Med stöd av det direktivet blir vissa beslut som fattas av berörd behörig myndighet enligt Paris MOU bindande för unionens medlemsstater.
- (4) Det är lämpligt att fastställa den ståndpunkt som ska intas på unionens vägnar i Paris MOU, eftersom de planerade akterna på ett avgörande sätt kommer att kunna påverka innehållet i unionsrätten, nämligen direktiv 2009/16/EG. Enligt artikel 218.9 i EUF-fördraget ska rådet på förslag av kommissionen anta ett beslut om fastställande av den ståndpunkt som på unionens vägnar ska intas i ett organ som inrättats genom ett avtal, om organet ska anta akter med rättslig verkan.
- (5) I sina slutsatser av den 24 februari 2022 fördömde Europeiska rådet i starkast möjliga ordalag Ryska federationens oprovocerade och oberättigade militära aggression mot Ukraina. Vid sitt möte den 24–25 mars 2022 konstaterade Europeiska rådet att Rysslands aggressionskrig mot Ukraina allvarligt strider mot internationell rätt och

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/16/EG av den 23 april 2009 om hamnstatskontroll (EUT L 131, 28.5.2009, s. 57).

upprepade kravet på att Ryssland omedelbart ska upphöra med sitt militära angrepp på Ukrainas territorium.

- (6) I samband med Ryska federationens invasion av Ukraina mottog Paris MOU:s sekretariat den 14 mars 2022 en skrivelse från Ukrainas infrastrukturminister. I skrivelsen uppmanas Paris MOU att inte otillbörligen kvarhålla fartyg som för ukrainsk flagg efter hamnstatskontrollinspektioner, att utesluta Ryska federationen från Paris MOU och att inte erkänna certifikat som utfärdats på uppdrag av Ryska federationens sjöfartsförvaltning.
- (7) När det gäller den första begäran om att inte otillbörligen kvarhålla ukrainska fartyg utfärdade Paris MOU den 2 mars 2022 PSCircular 101 (Vägledning om återsändande av sjöfolk på grund av situationen i Ukraina) som behandlar denna fråga. PSCircular 101 informerar medlemsmyndigheterna om att det finns ett behov av flexibilitet under de rådande omständigheterna, även när det gäller återsändande av sjöfolk, 2006 års sjöarbetskonvention, certifikat som utfärdats enligt den internationella konventionen angående normer för sjöfolks utbildning, certifiering och vakthållning från 1978 samt läkarintyg. Om utvecklingen gör det nödvändigt kan Paris MOU överväga ytterligare justeringar av PSCircular 101. Denna ståndpunkt bör meddelas de ukrainska myndigheterna.
- (8) När det gäller begäran om Ryska federationens medlemskap bör det noteras att Ryska federationen har uteslutits från åtkomst till och användning av Thetis, den mekanism för målinriktning av hamnstatskontroll tillika inspektionsdatabas som föreskrivs i artikel 24 i direktiv 2009/16/EG. Detta innebär att Ryska federationens deltagande i Paris MOU-arbetet redan har begränsats kraftigt, och utan åtkomst till den databasen kan Ryska federationen inte fullgöra sina skyldigheter enligt Paris MOU.
- (9) Varken samförståndsavtalet eller någon av de politiska instruktionerna innehåller några förfaranden eller mekanismer för att avlägsna medlemmar från Paris MOU. Förutom uteslutning från Paris MOU är ett alternativ att tills vidare upphäva medlemskapet. Den omedelbara effekten skulle vara liknande som vid uteslutning, men detta är mindre permanent. Samförståndsavtalet innehåller emellertid heller inga bestämmelser om upphävande. Ett tillfälligt upphävande gör det möjligt att ytterligare överväga behovet av fullständig uteslutning från Paris MOU och det skulle kunna dras tillbaka om omständigheterna förändras.
- (10) I egenskap av global aktör står Europeiska unionen i centrum för insatserna i FN² och andra multilaterala forum och processer för att ställa Ryska federationen till svars för sin oprovocerade och oberättigade invasion av Ukraina, att sätta stopp för invasionen och säkerställa en återgång till full respekt för Ukrainas suveränitet, oberoende och territoriella integritet inom dess internationellt erkända gränser. Rysslands oprovocerade och oberättigade aggressionshandlingar mot Ukraina är en allvarlig överträdelse av artikel 2.4 i FN-stadgan, som förbjuder hot om eller bruk av våld mot någon stats territoriella integritet eller politiska oberoende.
- (11) Mot bakgrund av ovanstående, med tanke på den allvarliga situationen och så länge Ryska federationen inte iakttar principerna i FN-stadgan och sina internationella skyldigheter, är det lämpligt att upphäva Ryska federationens medlemskap i Paris

² Se FN:s generalförsamlings resolution ES-11/1 "Aggression against Ukraine" vid det elfte extra krismötet i FN:s generalförsamling den 2 mars 2022 och resolution 49/1 från FN:s råd för mänskliga rättigheter från mars 2022.

MOU i enlighet med artikel 62.3 i Wienkonventionen om traktaträtten, som svar på Rysslands oprovocerade och oberättigade invasion av Ukraina.

- (12) När det gäller den tredje begäran om att inte erkänna certifikat som utfärdats av Ryska federationens sjöfartsförvaltning påpekas att dessa certifikat utfärdas i enlighet med de internationella konventionerna, att Ryska federationen fortfarande är medlem i Internationella sjöfartsorganisationen och att Paris MOU inte har behörighet att återkalla erkännande av sådana certifikat. Denna ståndpunkt bör meddelas de ukrainska myndigheterna.
- (13) Unionen är inte avtalsslutande part i Paris MOU. Unionens ståndpunkt ska därmed uttryckas av de unionsmedlemsstater som är medlemmar i Paris MOU och som agerar samfällt.
- (14) Det är därför nödvändigt att bemyndiga medlemsstaterna att agera i enlighet med den ståndpunkt som ska intas på unionens vägnar.
- (15) Samarbete med andra tredjeländer som är medlemmar i Paris MOU (Förenade kungariket, Island, Kanada och Norge) inom kontrollkommittén är avgörande för att ett beslut ska kunna fattas om att tillfälligt upphäva Ryska federationens medlemskap i Paris MOU.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Den ståndpunkt som ska intas på unionens vägnar inom ramen för samförståndsavtalet för hamnstatskontroll (*Paris MOU*) med avseende på Ryska federationens medlemskap i Paris MOU anges i bilaga I till detta beslut.

Artikel 2

Den ståndpunkt som avses i artikel 1 ska uttryckas av de unionsmedlemsstater som är parter i Paris MOU och som agerar samfällt.

Artikel 3

Detta beslut riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den

*På rådets vägnar
Ordförande*